

JOAN I JOSEP SEGUR

*El campanar de Cassà,
talaia emblemàtica
de la vila.*

Vint-i-cinc anys dels premis literaris de Cassà de la Selva

Joan Maymí i Coloreu

Fer un balanç de les anècdotes viscudes al llarg d'aquests vint-i-cinc anys (1967-1991), és la feina que se m'ha encomanat per commemorar aquesta data tan significativa per a «la Colla».

Repetir el que ja s'ha dit, i del que ja n'ha quedat constància escrita, penso que no seria la forma més escaient de complir amb el compromís contret. Crec que és un moment oportú per despertar el record als amics de «la

Any 1967.
Primer concurs literari.
El president
de «La Colla»
fa entrega
de la «Rosa d'Or»
a Manuel Tolosà,
com a secretari del Jurat,
per enviar-lo
a la guanyadora
Dolors Cortey.

Colla» vinculats als primers anys de les setmanes culturals que han propiciat aquest vint-i-cinquè aniversari. Vaig pensar que seria bo que el treball no fos obra d'una sola persona, sinó que simplement em limités a ordenar el que els companys em comentessin. Aquest n'és el resultat.

El naixement d'una inquietud

Essent president de «la Colla» el company en Josep Alameda, i havent-hi a la secció de cultura persones com l'Enric Ametller, en Martí Bosch, la Neus Cassà, en Ramon Rabassades, en Jaume Roser i la Montserrat Turón, que

en Joan Anglada era el secretari de l'entitat, i en Narcís Artau era qui presidia la secció d'excursionisme, donant-se la circumstància que aquesta secció tenia com a membre col·laborador a l'agrupament escolta Sant Martí, el cap del qual era en Francesc Nadal, el consiliari, el jove vicari en Mon Marquès, i que com a membres més actius podem recordar a en Jordi Albertí, en Jaume Abellí i en Josep Donés, es va crear el caliu idoni per a fer aquell primer concurs literari.

L'editorial de la circular pels socis número 14, del mes de febrer del 1967, deixa així:

«Sobre una propera Setmana Cultural. Com tots sabem, els patrons de nos-

Any 1967.
Primer concurs literari.
Ma. Dolors
Mariné i Figueras
llegeix el seu treball
de poesia,
finalista
en la primera edició.

*El molí d'en Sérreta
esdevé una referència
important
del patrimoni urbà*

JOAN J. JOSEP SEGUÍ

tra terra són: S. Jordi i Nostra Dona de Montserrat.

Fixant-nos, doncs, en què les dues festivitats s'escauen en una mateixa setmana: 23-30 d'abril, es va pensar que podríem fer quelcom per celebrar aquestes diades.

I així, en col·laboració amb els escoltes de Cassà (que a més celebren la festivitat del seu patró mundial el mateix Sant Jordi), vàrem començar a donar-hi voltes i més voltes, i de mica en mica la «cosa» va anar agafant forma:

Va néixer la idea d'una Setmana Cultural: conferències, xerrades, fòrums, llibres, sardanes, discs...

Es tracta, com podeu veure, d'una cosa per a tots, per a tot el poble.

Des d'ací llancem el nostre primer crit que esperem tindrà ressò en tots i cada un de nosaltres i amb el temps per aquells que ens envolten, per mitjà nostre.

S'han fet ja els primers treballs per aconseguir d'una veritable SETMANA CULTURAL.

Donem gràcies, ja des d'ací, a tots aquells que ens han ajudat amb bons ànims als primers preparatius: l'Ajuntament, particulars, grans i joves, de Cassà i de fora...»

«Vet ací una nova ocasió per demostrar a tothom què és capaç de fer un poble quae treballa unit: Cassà».

Les bases per a un Concurs, (el 1r a Cassà), literari i d'assaig és un dels projectes més interessants dintre l'esmentada Setmana Cultural».

Les bases del primer concurs

Les bases d'aquest primer Concurs Literari i d'Assaig les trobem escrites a la mateixa circular número 14.

Resen així:

«PRIMER CONCURS LITERARI I D'ASSAIG convocat per Colla Excursionista Cassanenca i agrupament Escolta Sant Martí

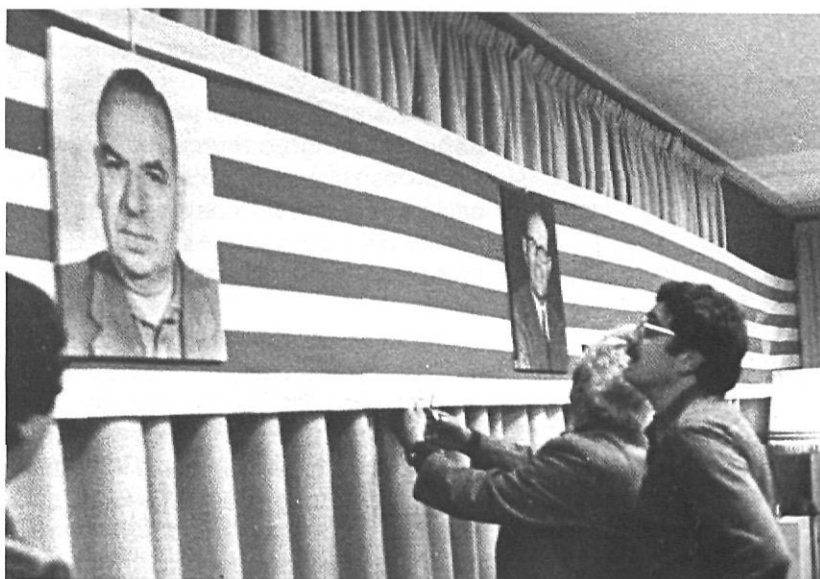
BASES:

— Podrà optar al premi qualsevol persona, sense limitació d'edat.

— L'extensió dels treballs serà entre 5 i 25 fulls, de format holandès (21 x 27 cm), mecanografiats a doble espai i escrits per una sola cara.

— Els temes seran lliures, inèdits i en català.

— Termini d'admissió: fins a les 21 hores del 31 de març de 1967.

Any 1976
Desè concurs literari.
El president de l'entitat, Joan Xirgo, talla la senyera per entregar-la, juntament amb les fotografies, a les famílies Dalmàs i Pascual.

— Forma de presentació: per triplícat i sense signar els originals, però s'acompanyarà un sobre tancat i escrit amb el títol del treball presentat. Dintre de l'esmentat sobre hi haurà el nom i l'adreça de l'autor.

— Els concursants presentaran llurs treballs en sobre tancat adreçat a «Colla Excursionista Cassanenca».- «Concurs Literari i d'Assaig».- Cassà de la Selva.

— El premi serà de 3.000.- pessetes i com a símbol del Concurs la «Rosa d'Or». El resultat es donarà a conèixer per mitjà del Secretari del Jurat durant el sopar que tindrà lloc el dia 22 d'abril

Any 1976
Desè concurs literari.
Panoràmica de la festa.
Al fons els organitzadors.

proper, vigília de la Festa del Llibre. Seguidament, s'informarà per escrit a l'autor premiat.

— La «Colla Excursionista Cassanenca» i «l'Agrupament Escolta Sant Martí» es reserven l'exclusiva de publicació i venda del treball premiat, amb cessió dels drets que pogués percebre l'autor, fins a un tiratge de 500 exemplars.

— Es lliurarà un rebut dels originals, que servirà a retirar-los, a excepció del premiat, després de vuit dies del veredict i durant un termini de tres mesos que finirà el 31 de juliol de 1967, a les 21 hores. Passada aquesta data quedarà anul·lada tota mena de reclamació.

— El veredict i decisions del Jurat seran inapel·lables.

— El fet de prendre part en el Con-

Cassà de la Selva, amb l'obra «L'ésser i el somni» i Josep Radresa i Fonts, de Torroella de Montgrí, amb l'obra «Torroella, vila medieval».

El clima d'una època

Vivíem l'any 1967.

Poc temps abans s'havien començat a flairar, arreu, uns certs aires de llibertat. El règim dictatorial havia anat envellint amb el seu cap, aquest encara trigaria vuit anys a morir, i començava a donar mostres de flaqueza. A les ciutats espanyoles, Barcelona va viure l'exemple més significatiu i clar, els estudiants es van revoltar, amb el suport dels sindicats clandestins de treballadors i dels intel·lectuals, en contra del sistema establert. El Sindicato Es-

Any 1980
Catorzè concurs literari.
En Narcís-Jordi Aragó,
membre del jurat
del premi «La Colla»,
conversa amb en
Vicenç Villatoro,
guanyador del premi

curs, inclou l'acceptació íntegra de les bases establertes.»

El jurat el composaven els senyors/a Santiago Coquard i Sala, Narcís Comadira i Moragriega, Mª Dolors Oller i Rovira, Jaume Reixach i Felipe i Manuel Tolosà i Surroca.

La festa literària es va celebrar a l'Hostal de la Vila, amb l'assistència d'unes cinquanta persones.

La guanyadora va ser Mª Dolors Cortey, de ciutat de Mallorca, amb l'obra «L'hereu Frigola», i els finalistes van ser Mª Dolors Mariné i Figueras, de

pañol Universitario va ser esborrat del mapa i el dia 9 de març del 1966, (recordem que la famosa revolta parisina va ser el maig del 1968, o sia dos anys més tard), es va crear el Sindicat Democràtic d'Estudiants a la seu del convent dels Caputxins de Sarrià. Aquest fet es coneix per la «caputxinada». Estudiants cassanencs, afins a «la Colla», i que van col·laborar en la iniciativa d'obrir nous camins a la cultura popular, que és la que respira llibertat en tota l'extensió del mot, vam viure molt de prop aquells esdeveniments. És

obvi que aquella moguda estudiantil va quallar amb la inquietud que vivia el jovent a la nostra vila, i junts, amb les armes que teníem a l'abast: la fe a la nostra terra, a la nostra llengua i al nostre futur, vam tirar endavant aquell projecte.

El poble estava cansat que ens el programessin, el futur. Volíem ser artesans del mateix. I amb aquest criteri, encara que a vegades confús i immadur es va convocar el que seria la primera setmana cultural i, en el clos de la mateixa, el primer concurs literari i d'assaig.

Penso que hi va haver altres punts que van acabar d'arrodonir el naixement d'aquella inquietud popular. A Cassà de la Selva l'agrupament escolta Sant Martí estava en la seva ple-

punt el podem trobar en el fet que «La Colla» sempre ha anat vestida amb una sabata i una espadenya. No ha tingut mai local propi. Sempre s'ha hagut de contentar amb un racó deixat per un o altre, una casa abandonada o la taula d'un bar. Mai ha tingut casa pròpia. Ha viscut sempre de caritat. Sempre hem estat quatre gats. Cal tenir present, també, el fet que en el col·lectiu que va prendre aquella iniciativa s'hi entreveïen cognoms de famílies benestants, de dretes a seques, emmarcats dintre del sistema polític del moment, com poden ser els Abellí, Alameda, Albertí, Donés, Nadal, Rusalleda,... i a la vegada joves, molt joves: 17, 18, 19, 20 anys... I perquè gent tan jove es va plantejar coses que fins aquell mo-

Any 1976
Dissetè concurs literari.
Modest Prats, membre del jurat del premi «Familia Pascual», llegint el veredict, i al fons el president de «La Colla», en Quim Bosch.

nitud. El seu cap era en Francesc Nadal. Recordem que havia deixat l'alcaldia el setembre de 1966. No podia ser millor avalador. El consiliari, en Mon Marquès, feia de vicari a la parròquia de la nostra vila. Des de la seva perspectiva de capellà al servei de la terra i del poble, conscient del que representava ser català i també del paper conciliador que podia jugar com a clergue, va ser un toc tranquil·litzador per a la gent conservadora, franquista seria més exacta, que dominava la situació. Un altre

ment ningú mai no havia pensat? No hi havia hagut cap contacte amb elements «subversius», per dir-ho d'alguna manera. No érem gent conduïda políticament, érem gent que fèiem coses noves; coses que no s'esperaven. I les van deixar fer. Però hi va haver algunes circumstàncies que se'ls van escapar. I aquestes no eren altres que la permissibilitat» que oferia la llei de premsa de Fraga Iribarne del 1962, el naixement de *Presència*, que anava conscienciant el poble que calia una dinamització cultural, catala-

Any 1984
Divuitè concurs literari,
Josep Ma. Dausà,
alcalde de la vila,
dirigeix la paraula
al públic assistent
a l'acte d'atorgació
dels premis.
Al seu costat
els guanyadors
dels premis
de narració infantil
«Manuel Tolosa».

na i popular, i l'obertura de la llibreria «les Voltes», pel que representava de font de recursos per Girona i les rodalies. Cal tenir present, també, la feina feta per l'amic Enric Ametller i el seu company de despatx, en Pere Ribas. Ells van fer totes les passes necessàries perquè «Información y Turismo» i el «Gobierno Civil» donessin les autoritzacions necessàries per poder celebrar aquells actes. Aquest fet es va facilitar perquè uns cassanencs «ben considerats» pel sistema establert com eren en Joaquim Albertí, en Pere Abellí, en Josep Rusalleda, que era president de la U.D. Cassà de la qual

«la Colla» n'era una secció, i en Francesc Nadal, com ja hem esmentat abans, van agafar el compromís, davant del govern civil i es van responsabilitzar que els actes transcorrien en la més absoluta normalitat.

I com diu l'amic Artau: «No hi havia res més. I la policia anava buscant cèl·lules comunistes, quan l'únic del PSUC era jo i els altres ni ho sabien. No tenia cap pressió del partit. Només el seu suport, i el convenciment personal que el que estàvem fent era necessari per al ressorgiment de la dignitat del poble català».

Les tensions inevitables

El fet és que la iniciativa va continuar endavant, i això va crear tensions al si de l'entitat. Companys de junta, o simples col·laboradors de «la Colla» des dels seus inicis a mitjan anys cinquanta, van presentar la seva dimissió, i fins i tot presentant la baixa com a socis de l'entitat. El motiu de la dimissió queda clarificat amb aquestes paraules que resten escrites a l'arxiu de «la Colla»: «... la Colla se está poniendo en asuntos que no nos gustan» «Feu política!!», ens deien. I aquí es va encetar un debat intern per entendre si era veritat que en fèiem. És clar que en el sentit estricte del mot no. Però quan vam deci-

Any 1985
Activitats paral·leles
a la Festa Literària.
Dia del llibre
i de la rosa

dir fomentar i estudiar la nostra cultura, ensenyar i aprendre el català, propiciar activitats que desvetlessin la iniciativa i l'interès envers la recerca del nostre passat, realitat del present i perspectives per al futur, fer servir, per exemple, la pel·lícula «Salvatore Giuliano», per prendre consciència que la injustícia que s'hi relatava a casa nostra també es vivia, en definitiva fer el que sigui per «denunciar» l'estat policíac i de por en què vivíem, per portar la contra als que per decret tenien el dret exclusiu de fer-la, la política, és clar que en fèiem!!! Però és tan clara una altra de cosa: qui va començar el joc van ser ells, no nosaltres. El temps ha donat la raó als qui la tenien.

Personalment penso que va ser un sacrifici deixar aquells companys a la vora del camí que junts havíem anat esbrossant. Però també crec que va valer la pena.

Els resultats del primer concurs literari van ser tan importants com per animar, als que havien començat, a continuar la tasca que s'havien proposat. Però els «ben considerats» que l'any 1967 hi van donar suport, l'any 1968 es va quedar a casa. Hi va haver un cert recel a què els seus fills, «seguint les consignes de l'Artau es fessin comunistes». La U.D. Cassà es va posar nerviosa, en Josep Rusalleda havia deixat la presidència a mans d'en Tomàs Grau i les relacions amb «la Colla» cada vegada es van anar refredant més. Va ser així com aquesta es va anar quedant més sola que mai amb el compromís, jo diria que històric, de continuar el que s'havia començat l'any anterior. Essent president en Narcís Artau es prepara el segon concurs literari, amb unes activitats culturals parel·leles d'un contingut com mai s'havien fet a la nostra vila. A diferència de l'any anterior, la convocatòria per aquestes activitats la presenta «la Colla» sola, fet que evidencia el mal estat de les relacions amb l'entitat esportiva esmentada. Aquest fet es va repetir a la convocatòria del 1969 i 1970, any en què l'U.D. Cassà, que en aquells moments era presidida per en Narcís Mercader, va demanar a «la Colla» que abandonés la seva tutela. A l'estiu del 1970 els membres de la junta van treballar en la confecció dels estatuts que van ser aprovats el gener del 1971.

Una acció imparable

L'embranchida donada amb motiu de la Segona Setmana Cultural, l'abril del 1968, va ser molt important per deixar clar a tothom que «la Colla» havia començat una acció contundent de recuperació de la cultura popular que ja mai més, ni ningú, la podrien parar.

Transcrivim uns paràgrafs del contingut de la presentació del programa. L'agrupament escolta havia anat de baixa i els membres més significatius van passar a consolidar «la Colla». Així és que la convocatòria la fa aquesta entitat sola.

«...L'any passat, la I Setmana Cultural va dur ja la seva polèmica, sobretot dintre el poble: Cassà.. Ara més que mai arreu del món es lluita perquè agafin forma d'un cop velles inquietuds, que tenen arrels amb la llei natural i és aquest esperit de desig, d'estima i de veritat el que mou veritablement tots els nostres actes, de grup independent i definit. Entre tots ho farem tot. Els joves compremem que el futur és nostre».

El contingut d'aquesta setmana cultural és el següent: sopar vetllada amb la proclamació del II Concurs Literari, audició de Sardanes. Exposició i venda de llibres, projecció de diapositives «Expedició a l'Àfrica Centre-Oriental», sessió de cinema fòrum amb la projecció de la pel·lícula «La piel quemada» dirigint el col·loqui en Francesc Candel, sessió de cinema fòrum infantil amb la projecció de la pel·lícula «Mi amigo Flipper» dirigint el col·loqui en Miquel

Any 1990
Vint-i-quatrena
festa literària.
Assumpció Cantalosella,
membre del jurat
del premi «La Colla»,
conversa
amb la guanyadora
Sílvia Aymerich

La Torre Salvana, una imatge ben familiar per a moltes generacions de cassanencs.

Porter, primer festival de la cançó catalana amb en Raimon i en Pi de la Serra (amb falç, martell i l'esfing d'en Mao Tse Tung perduts en el mural que cobria la pantalla del cinema de la Coma, fet per en Bosch Martí, i en Xirgo traduint les cançons a la guàrdia civil), xerrada a càrrec de Maurici Serrahima que va desenvolupar el tema «Evolució de la Cultura Popular Catalana a partir de Pompeu Fabra», festival de Folk amb «els Sapastres, Pau Riba, Jaume

Arnella, Mª Consol Casajoana, Pau i Jordi, Albert Batiste, Josep Molí i el grup «Falsterbo-3», i per acabar, la Diada del disc. Penso que la densitat del programa, per pair-lo en una setmana, no necessita cap mena de comentari. Eren temps en què tothom estava afamat de cultura popular, tothom volia sortir al carrer per escoltar, ser escoltat i exigir un canvi que encara trigaria molts anys a produir-se.

L'Ajuntament i el poble

I l'Ajuntament què hi deia? I el poble què en pensava d'això? Si l'Ajuntament s'hi va mostrar indiferent, solidari seria exagerat, però no contrari, això sí, l'alcalde era el senyor Josep Mª Almeda i Ferrer, el poble adult de Cassà de la Selva va fer cas omís del que estava passant al jovent del poble. No se'n van enterar. Només uns pocs cassanencs, i alguns de fora, van estar al costat de l'entitat en aquells difícils inicis. En Manuel Tolosà i Surroca, al davant de tots, en Pompeu Pascual i Carbó, així com altres persones que van afrontar el compromís públic de formar part d'aquell jurat històric com són, a més de l'amic Tolosà, En Narcís Comadira, En Santiago Coquard, Na Mª Dolors Oller i En Jaume Reixach, qui a la vegada va ser, durant molts anys, l'aixopluc de l'entitat quan es presentava algun problema relacionat amb els premis literaris. I des de Barcelona el suport moral d'òmnium Cultural, així com el de l'escriptor Fèlix Cucurull, lligat per motius circumstancials amb en Jordi Albertí.

Fer un llistat de les persones, i entitats, que en un moment determinat han estat al costat de «la Colla», en el Concurs Literari en concret, o bé a través de les activitats paral·leles al mateix com eren al que denominàvem «Cultural...», és gairebé impossible. I no volem caure en l'error de deixar-nos noms al tinter. Diguem, doncs, que des del més senzill animador infantil fins al cantant de primera fila, des del conferenciant més humil i modest al que va arribar a les cotes més altes, des del comentarista afeccionat de cinema o d'una sessió de diapositives, fins a les més prestigioses personalitats que s'hagin pogut sentir a casa nostra, des de..., fins a... A tots ells volem agrair, tenim obligació de fer-ho, aquell gra de sorra que en un moment determinat al llarg d'aquests vint-i-cinc anys d'història de «la Colla», d'història de Cassà de la Selva, pesi a qui pesi, van posar per ajudar a omplir els fonaments primer, i després les parets, d'aquesta sòlida construcció que és avui «la Colla». Entitat que s'ha anat construint dia a dia, i que desitgem s'hagi consolidat per molts anys.

Preguntes finals

Abans d'acabar, deixeu que contesti unes preguntes que molts ens hem anat fent al llarg d'aquests anys que, dit de passada, han passat volant: «Eren necessaris aquests actes?», «Ha valgut la pena tot aquest enrenou?», «Han donat el fruit que esperàvem?», «Si hem arribat fins aquí, cal continuar?». ... Crec que mentre aquests brots de cultura popular siguin vius, com són, és motiu suficient com per animar-nos a continuar afirmant, dia a dia, qui som, d'on venim i a on volem anar. Quin dubte hi ha que el concurs literari és un mitjà per fer-ho? Per tant, hem de convenir que calia fer el que s'ha fet, i que cal continuar. La cultura no s'ha d'oficialitzar, ans al contrari s'ha de popularitzar. No ha de ser dirigida des de dalt, s'ha de parir des de baix.

Senyalar com a fita la celebració de la Cinquantena Festa Literària, l'any 2016, ha de ser el millor reconeixement a la tasca feta i l'homenatge més escaient a les persones que, al llarg d'aquests vint-i-cinc anys han treballat per aplanar el llarg i fatigós, però reconfortant, camí.

Joan Maymí és membre de la Colla Excursionista Cassanenca.

Aspecte del Passeig de Vilaret de Cassà a inicis de segle.

